

Asbestslachtoffers IAS nu: ouder, meer vrouwen

IAS Monitor Cohortonderzoek
Simone Aarendonk en Ruud Berkhout
Den Haag, december 2023

Asbestslachtoffers IAS nu: ouder, meer vrouwen

IAS Monitor Cohortonderzoek vergelijking 2008-2010 met 2020-2022

In vergelijking tot 12 jaar geleden zijn de asbestslachtoffers die zich bij het IAS aanmelden gemiddeld ouder en iets vaker vrouw. Dat zijn twee bevindingen in het IAS-Monitor Cohortonderzoek. In dit onderzoek zijn bepaalde kenmerken vergeleken tussen het cohort (groep) asbestslachtoffers dat zich tussen 2008 en 2010 bij het IAS heeft aangemeld en het cohort (groep) dat zich tussen 2020 en 2022 heeft aangemeld.

Het profiel van asbestslachtoffers verandert iets in de loop der tijd. Dankzij de uitgebreide interviews met asbestslachtoffers heeft het IAS sinds de start in 2000 veel kennis verzameld over asbestslachtoffers met de ziekte mesothelioom of asbestose. Inmiddels zijn van bijna 12.000 asbestslachtoffers gegevens verzameld. Deze kennis wordt op de website van het IAS samengebracht in figuren en grafieken onder de knop [Asbest en Gezondheid](#).

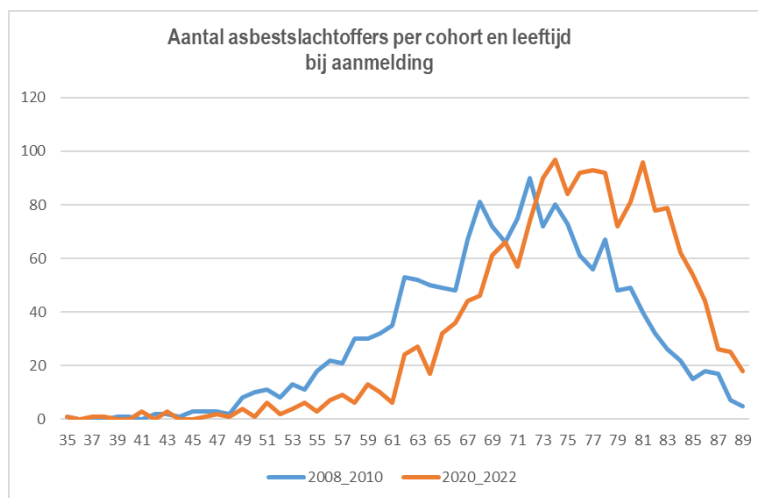
Wat zijn de belangrijkste bevindingen?

- **Leeftijd:** De gemiddelde leeftijd bij aanmelding is hoger in de groep 2020-2022
- **Geslacht:** Het percentage vrouwen is hoger in de groep 2020-2022
- **Woonplaats:** In de groep 2020-2022 komen meer slachtoffers uit Gelderland, Noord-Brabant en Utrecht, in de groep 2008-2010 meer uit Noord- en Zuid-Holland en Limburg
- **Beroep:** Een verschuiving naar andere beroepen is niet te zien tussen de groepen 2008-2010 en 2020-2022
- **Tijd tussen de blootstelling en aanmelding:** De tijd tussen de blootstelling aan asbest en de diagnose van de ziekte neemt toe.
- **Werkgever:** Asbestslachtoffers in de groep 2020-2022 werkten korter bij dezelfde werkgever

Op de volgende pagina's worden de resultaten van het onderzoek nader toegelicht.

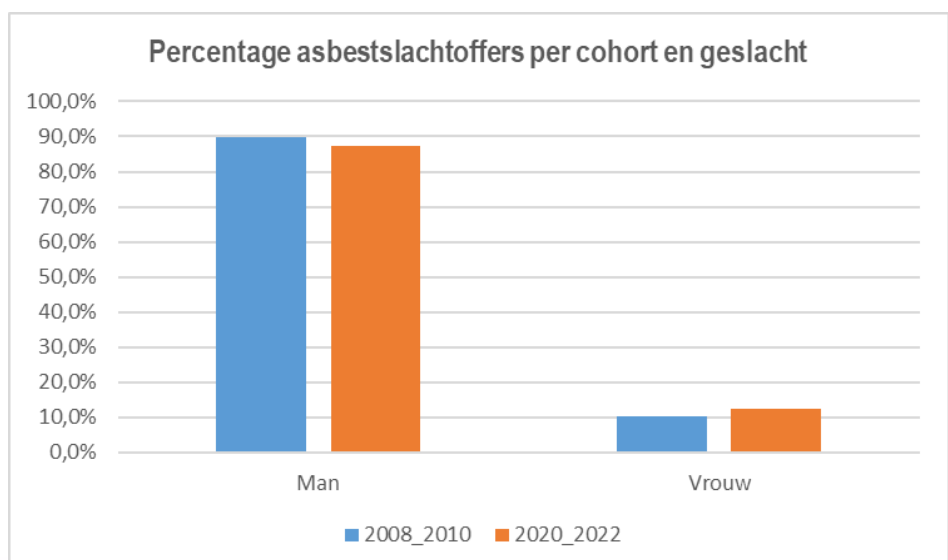
Leeftijd

De gemiddelde leeftijd bij aanmelding neemt toe. De groep die zich tussen 2020 en 2022 aanmeldt (n=1757) is gemiddeld 5 jaar ouder dan de groep die zich tussen 2008 en 2010 (n=1659) heeft aangemeld (75 vs. 70 jaar). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat mensen in het algemeen ouder worden en daardoor op een latere leeftijd de ziekte kunnen krijgen. Verder worden de technieken om de ziekte te herkennen steeds beter. Dat is vooral belangrijk bij ouderen die vaak meerdere aandoeningen tegelijkertijd hebben. Een andere mogelijke verklaring heeft te maken met het gegeven dat in het verleden geleidelijk beperkingen zijn ingevoerd op het gebruik (omvang) en de toepassing (soort werk en product) van asbest. Dit kan hebben geleid tot minder intensieve beroepsmatige blootstelling aan asbest, waardoor het misschien langer duurt voordat mensen ziek worden (latentietijd). [Marinaccio \(2007\)](#) en [Hug \(2023\)](#) vonden dat mensen die zelf met asbest werkten sneller ziek werden dan mensen die indirect in de omgeving via het milieu aan asbest waren blootgesteld.

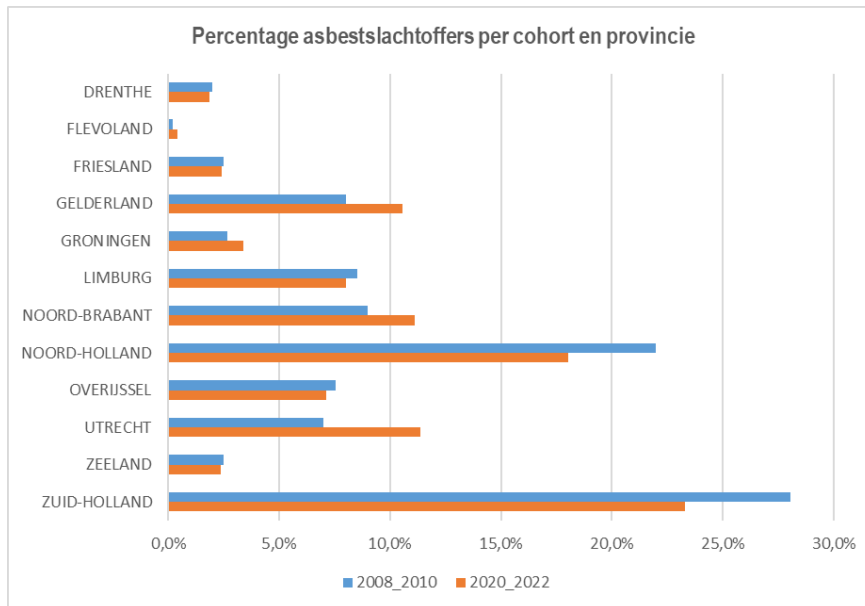
Geslacht

De figuur laat zien dat het aandeel vrouwen iets is toegenomen; tussen 2008 en 2010 is dat 10,3% van de totale groep, tussen 2020 en 2022 12,5%. Mogelijk heeft dit te maken met het geleidelijk meer bekend worden van de begin 2008 ingevoerde TNS-regeling voor mensen die niet door hun werk mesothelioom hebben gekregen.

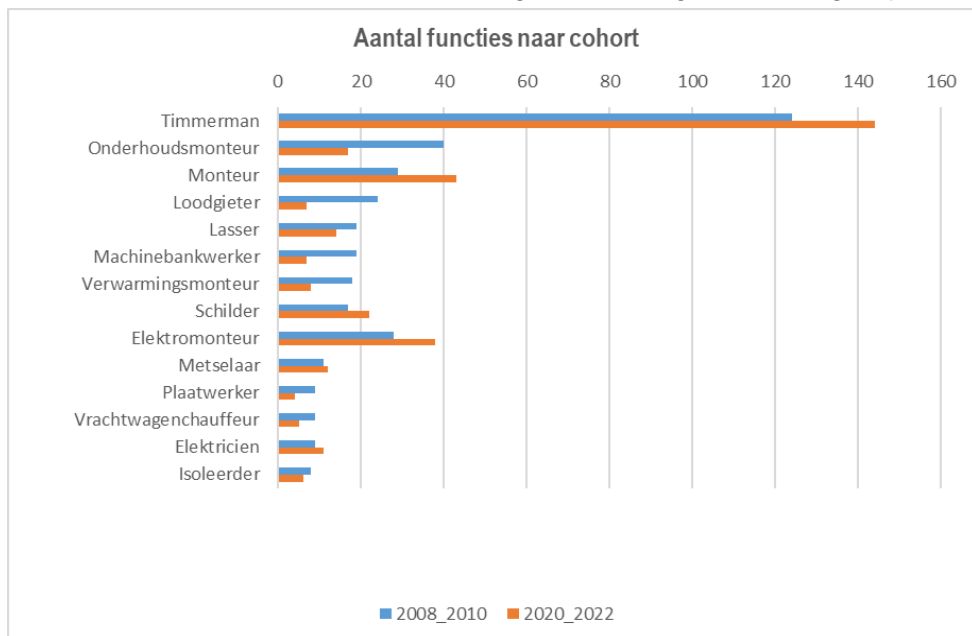
Woonplaats

Tussen 2008 en 2010 melden zich relatief meer asbestslachtoffers uit Noord- en Zuidholland en uit Limburg. Tussen 2020 en 2022 melden zich relatief meer slachtoffers uit Gelderland, Noord-Brabant en Utrecht. Mogelijk is er een verschuiving gaande van slachtoffers uit de industrie (oa. scheepsbouw (kustgebieden) en mijnen (limburg) naar slachtoffers uit de bouw die verspreid door het hele land wonen.

Beroep

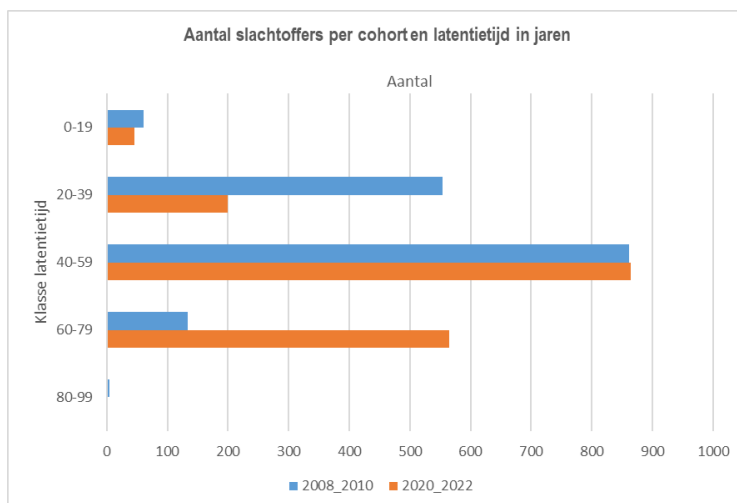
Een verschuiving naar andere soorten beroepen is niet duidelijk te zien bij vergelijking van de groepen 2008-2010 (n=364) en 2020-2022 (n=338). De figuur laat zien welke functies asbestslachtoffers uit de verschillende groepen hebben gehad. Het aantal timmerlieden, monteurs en elektromonteurs is groter in de groep 2020-2022. Aan de andere kant is onder andere het aantal onderhoudsmonteurs en verwarmingsmonteurs groter in de groep 2008-2010.

Latentietijd

De tijd tussen het eerste moment van asbestblootstelling en het moment van aanmelding bij het IAS (latentietijd) is langer in het cohort 2020-2022 (n=1676) dan in het cohort 2008-2010 (n=1614). Ook uit internationaal wetenschappelijk onderzoek naar mesothelioom blijkt dat de latentietijd toeneemt ([Marinaccio, A e.a., 2007, IAS Nieuws](#)). Aanname hierbij is dat het moment van aanmelding bij het IAS vrijwel overeenkomt met het moment waarop de diagnose mesothelioom is gesteld.

Voor die langere latentietijd zijn in internationaal onderzoek verschillende mogelijke verklaringen genoemd, die allen in de wetenschap nog ter discussie staan. Meer intensieve en langdurige asbestblootstelling zou kunnen leiden tot het sneller ziek worden. Vroeger was de asbestblootstelling intensiever, er was meer asbest en men had minder beschermingsmiddelen. Mensen begonnen vroeger op jongere leeftijd met werken en zijn daardoor misschien langer aan asbest blootgesteld. Mogelijk speelt het soort werk en de soort asbest waaraan men is blootgesteld een rol. Vanaf eind jaren 70 is het gebruik van asbest, met name amfibool asbest sterk afgenomen en vanaf 1993 geldt een totaal verbod op asbest in Nederland ([IAS.nl: vergelijking ontwikkeling asbestgebruik en mesothelioom in Nederland](#)).

Werkgever

Asbestslachtoffers uit het cohort 2008-2010 (n=1609) werkten langer bij dezelfde werkgever dan mensen uit het cohort 2020-2022 (n=1689) die veel vaker korte dienstverbanden hadden.

